

Starejši ne špricajo in

VČASIH SO SE VREDNOTE PRENAŠALE V DRUŽINI, z dedkov in babic na vnuke. Danes se velikokrat zgodi, da dedki in babice še vedno hodijo v službo ali pa živijo daleč od vnukov. In tradicionalnega prenosa vrednot in znanja ni več.

MOJCA DEMŠAR

Foto Arhiv LUJ

Pogovarjali smo se z mag. Majo Radinovič Hajdič, predsednico Združenja izobraževalnih in svetovalnih središč Slovenije (ZISS) ter direktorico Ljudske univerze Jesenice, da starejše ozavešimo o številnih možnostih, ki jih imajo, da se izobražujejo, da pridobivajo znanje, da se imajo lepo, da so aktivni, da prispevajo k razvoju skupnosti in da osmislijo življenje v svojem najlepšem obdobju.

ZISS je združenje desetih organizacij za izobraževanje odraslih, vse so javne, niso pa vse ljudske univerze. Da imajo status javne organizacije, pomeni, da so jih ustanovile lokalne skupnosti in se pretežno financirajo iz javnih sredstev, iz občinskega, nacionalnega proračuna in projektno. Ljudske univerze, prej delavske univerze, so kulturna, izobraževalna središča lokalnih skupnosti in po letih pretresov danes spet postajajo zelo pomembne. Starejši so ena od njihovih najpomembnejših ciljnih skupin, tako z vidika potreb po znanju kot z vidika medgeneracijskega prenašanja znanja in vrednot na mlajše rodove.

In ker tradicionalnega prenosa vrednot in znanja ni več, so lahko organizacije, kot so članice ZISS, pomemben vmesni člen. »Moti me, da se velikokrat gleda na starejše, kot da samo jemljejo družbi, mislim na pokojnine. Pozabljam pa, kakšen potencial so za družbo, kaj ji lahko dajo. Če jim damo priložnost in jih vključimo v razvoj skupnosti, lahko prispevajo res veliko. Ne samo zato, ker imajo čas, ampak ker imajo znanje, iz-

kušnje. Pravzaprav lahko rečemo, da so dovolj modri in so prišli do spoznanja, da moramo vrednote nujno ohranjati,« poudari Maja Radinovič Hajdič.

Projekti

Sogovornica pove, »da šolsko leto ni pomembno, saj v skladu z zakonom o izobraževanju odraslih začnemo oblike, zlasti neformalne, takrat, kadar prepoznamo interes in potrebe pri odraslih. Pred kratkim smo začeli projekte nove finančne perspektive. Izobraževanje odraslih se v Sloveniji največ financira iz evropskih skladov in prav zdaj se ti projekti začnejo. Za uporabnike so brezplačni.«

Danes članice ZISS ponujajo starejšim toliko različnih aktivnosti, da res lahko vsak najde vsaj eno brezplačno stvar zase. Izgovor, da nimamo denarja za učenje, danes ne zdrži.

V ZISS so združene organizacije, ki se v zadnjih letih veliko ukvarjajo s starejšimi, in to v različnih projektih. Ker so zelo uspešni pri kandidaturi za številne razpise, je vedno več različnih izobraževanj za starejše brezplačnih, kar je izjemno pomembno, saj večina starejših nima sredstev, da bi jih uporabili za stvari, ki niso življenjsko nujne.

»Starejši se ne izobražujejo ali učijo zato, ker bi se morali, ali da dobijo potrdilo, ampak se učijo zato, ker čutijo potrebo po določenem znanju. So odlični učenci: ne manjkajo, ne motijo pouka, so vztrajni in tudi zelo hitro pokažejo, da jih določene stvari ne zanimajo in se jih ne bodo

učili. Tisto znanje, ki jim ga ponujamo, oni tudi potrebujejo, ker se drugače izobraževanja ne bi udeleževali.«

Centri

V osmih članicah ZISS od 1. januarja delujejo večgeneracijski centri, ki jih je v Sloveniji 15. To so regionalni projekti, ki so namenjeni tudi ciljni skupini starejših, predvsem njihovem socialnemu vključevanju. Obiskujejo lahko delavnice, od računalniških, tujih jezikov, delavnic za ohranjanje zdravja. Na drugi strani pa se vključujejo v medgeneracijski prenos znanja: mlajši bodo starejšim pomagali pri pridobivanju računalniškega znanja, starejši pa bodo mlajše seznanjali s kulturno dediščino in podobnim. Maja Radinovič Hajdič nadaljuje: »V sklopu večgeneracijskega centra na Jesenicah bomo izvajali verižni eksperiment. Starejši upokojenci bodo mentorirali otroke v vrtcih in šolah pri izdelavi zaporedne verige naprav, neke vrste didaktične

igrače, ki spodbuja razvoj tehničnega zanimanja pri otrocih.« Za ustvarjalne delavnice, na katerih starejši prenašajo na mlajše ročne spretnosti, kot so kvačkanje, pletenje, vezenje, v zadnjih letih narašča zanimanje. Pred desetimi leti mladih to ni zanimalo, danes radi obiskujejo take dejavnosti in starejši z veseljem prenašajo nanje znanje, ki bi drugače mogoče utonilo v pozabo. »Večgeneracijski centri delujejo regionalno, pomembno pa je, da se aktivnosti dogajajo na več lokacijah, na primer v gorenjski regiji se bodo aktivnosti dogajale v 12 do 13 različnih krajih, čim bližje udeležencem. Prilagajamo se njihovim potrebam.«

Vse aktivnosti večgeneracijskih centrov so za uporabnike tudi brezplačne, ker so financirani iz evropskega socialnega sklada in ministrstva za delo.

Krožki, središča

Vse članice ZISS organizirajo študijske krožke, ki niso ekskluzivno namenjeni samo starejšim, ampak se starejši vanje radi vključujejo. To je specifična izobraževalna oblika, ki nima učitelja s predpisanim programom. Skupina ima samo mentorja, ki pomaga članom pri izmenjavi znanja na poti k skupnemu cilju. Študijski krožki so brezplačni, financira jih država.

V svetovalnih središčih pa se svetovalci potrudijo najti pravo učno aktivnost za posameznika, tudi če ima ta zelo specifično željo. »Vse informacije o aktivnostih se lahko pridobijo na spletnih straneh desetih članic ZISS. Vsak mesec v vsaki organizaciji poteka zelo veliko različnih dogodkov,« pravi sogovornica in dodaja, »da se jih lahko tudi pokliče prek telefona, saj imajo vsi svoja svetovalna središča, namenjena brezplačnemu svetovanju in informiranju uporabnikov.«

Maja Radinovič Hajdič
Foto Mojca Demšar

Članice ZISS

- Center za dopisno izobraževanje Univerzum Ljubljana
- Ljudska univerza Kranj
- Ljudska univerza Jesenice
- Ljudska univerza Krško
- Zasavska ljudska univerza Trbovlje
- Ljudska univerza Nova Gorica
- UPI ljudska univerza Zalec
- MOCIS Center za izobraževanje odraslih Slovenj Gradec
- Razvojno izobraževalni center Novo mesto
- Posoški razvojni center – OE Ljudska univerza Tolmin